

ВІДГУК

**рецензента доцента Євтушенко Ірини Володимирівни
на дисертаційну роботу Василенко Катерини Сергіївни
«Формування дослідницької компетентності майбутніх психологів
у процесі професійної підготовки»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки**

У сучасних умовах актуальною постає проблема ефективної професійної підготовки майбутніх фахівців, які зможуть легко пристосуватися до умов сьогодення та бути конкурентоспроможними на ринку праці. Саме тому не менш важливим є питання якісної підготовки майбутніх психологів, здатних володіти фаховими компетентностями, готових до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності, ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, творчого підходу до вирішення неординарних професійних завдань. Мова йде про професійну підготовку компетентних психологів, які глибоко розуміють і знають свою роль у суспільстві, вміють творчо використовувати набуті знання на практиці. Необхідними є застосування інноваційних підходів до професійної підготовки майбутніх психологів, впровадження новітніх технологій тощо.

Погоджуємося з позицією здобувачки стосовно того, що актуальність теми її дисертаційної роботи обумовлена реформуванням освітньої галузі в Україні, значущістю науково-дослідницького напрямку у сучасних умовах, а також зростанням ролі професійної підготовки майбутніх психологів. У цьому контексті дослідження К. Василенко «Формування дослідницької компетентності майбутніх психологів у процесі професійної підготовки» є своєчасним; у ньому коректно визначено об'єкт, предмет, мету, завдання та сформульовано положення, які становлять наукову новизну й практичну значущість. Дослідниця переконана, що для реалізації в повному обсязі поставлених завдань необхідним є моделювання процесу формування дослідницької компетентності майбутніх психологів у процесі професійної

підготовки. Цінність пропонованої до захисту роботи вбачаємо насамперед у комплексності дослідження теоретико-методичних основ сучасної підготовки майбутніх психологів в педагогічних ЗВО, формування у студентів-психологів дослідницької компетентності.

Наукові положення і висновки представленої на рецензування дисертаційної роботи є логічно викладеними, достовірними й достатньо аргументованими. Це підтверджено глибоким аналізом основних теоретичних питань досліджуваної проблеми, що спирається на глибоку джерельну базу наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених (загалом до списку використаної літератури входить 305 джерел, із них 62 є іноземними). Запорукою цьому слугувало правильно вибудоване методологічне підґрунтя дослідження. Заслуговує схвалення коректність визначення мети, об'єкта, предмета дослідження. Погоджуємось із окресленими завданнями дисертаційної роботи. Таким чином, аналіз основних позицій дисертації дозволяє скласти загальне позитивне уявлення про науковий апарат роботи, її теоретичні засади та визначає наукову цінність і логіку зазначеної праці, що представляє собою повний дослідницький цикл.

Відповідно до мети дисертаційної роботи визначено її завдання, для реалізації яких К. Василенко проаналізовано значний масив наукової, навчально-методичної літератури. Принагідно відзначаємо вміння авторки узагальнювати й систематизувати дослідницький матеріал; вражає фактологічна насиченість змісту дисертації, побудованої на потужній джерельній базі.

Не викликає сумнівів й практичне значення наукових результатів, яке полягає в змістовному збагаченні методики використання аналітико-ситуаційних і творчих завдань, застосуванні засобів неформальної освіти та відповідних інтернет-ресурсів у професійній підготовці майбутніх психологів, організації міні-проектів з психологічного волонтерства як складової практичної підготовки, розробленні й впровадженні авторського спецкурсу за вибором студентів «Дослідницька діяльність психолога». Змістове наповнення розробленого спецкурсу «Дослідницька діяльність психолога» для

удосконалення процесу формування дослідницької компетентності майбутніх психологів може застосовуватись викладачами фахових дисциплін «Загальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Організація психологічної служби», «Історія психології», «Основи психокорекції», «Основи психотерапії», «Психологічне консультування», «Методологія та методи психологічних досліджень» у практичній діяльності педагогічних закладів вищої освіти, які здійснюють професійну підготовку майбутніх психологів.

Обсяг і зміст дисертації свідчать, що робота є самостійним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні, і підтверджують професійну зрілість авторки. Основні результати дослідження висвітлено у достатній кількості наукових праць автора: 12 публікаціях (з них 6 – одноосібних), зокрема: 1 розділ у колективній монографії, 3 статті у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science, 3 статті у наукових фахових виданнях України, 4 публікації (тези) мають апробаційний характер.

Водночас, зважаючи на те, що будь-яке дослідження має характер живого пошуку, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та побажання, а саме:

1) У параграфі 1.1. дисертації проаналізовано світовий зарубіжний досвід підготовки майбутніх психологів, але, на нашу думку, цей аналіз здійснено переважно шляхом вивчення та узагальнення праць вітчизняних та зарубіжних учених. Важливо було б проаналізувати зміст оригінальних освітніх програм зарубіжних закладів освіти з підготовки психологів.

2) Зміст параграфу 1.1. дисертації є надмірно теоретизованим, значну кількість інформації подано у формі цитувань та констатування фактів, проте відсутнє чітке узагальнення вітчизняного досвіду підготовки майбутніх психологів у аспекті використання методологічних підходів до навчання.

3) Стиль подання окремих положень, висновків до розділів та загальних висновків має форму наукового звіту. У оформленні матеріалів дослідження дисертантці, на жаль, не вдалося уникнути окремих стилістичних погрешностей, граматичних помилок, неточностей у використанні розділових знаків.

Проте, не зважаючи на висловлені зауваження, які мають характер пропозицій та не є обов'язковими для виконання, підкреслимо, що дисертаційне дослідження є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним відповідно до вимог наказу МОН України від 12.01.2017 р. №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри практичної психології
Українського державного університету
Імені Михайла Драгоманова

*Свідомо Тримис Євтушенко
засвідчую пров. спец. з к/р проф.
Шероз В.О.*

